

Bir Fanzin:

İnsan Hakları
Savunuculuğu için
Alternatif Yöntemler ve
Kültürel Aktiviteler

**Kısaca
Haklıyız**

YOUTH FOR UNDERSTANDING
Anlayış için Gençlik Derneği

Anlayış İçin Gençlik Derneği Hakkında:

2016'da YFU Türkiye gönüllüleri tarafından kurulmuş, merkezi Ankara'da bulunan bir gençlik örgütüdür. Dernek; gençlerin sosyal, kültürel, sanatsal ve eğitsel gelişimlerini desteklemeyi, kültürlerarası hořęry ve dostluğu güçlendirmeyi amaçlar. ırk, dil, din ve cinsiyet ayrımı yapmaksızın gençleri bilinçli, bağımsız, yaratıcı ve demokratik değerlere bağlı bireyler olarak yetiştirmeye; ekoloji ve evre konularında farkındalık kazandırmaya önem verir. Gönüllülük, katılımcılık, insan haklarına saygı ve ulusal/uluslararası iş birlikleri derneğin temel çalışma alanlarıdır.

Değerleri: Yaşam boyu öğrenme, adanmış gönüllülük, birey odaklı yaklaşım, kapsayıcılık ve çeşitliliğe değer verme, kalite-şeffaflık-sürdürülebilirlik ilkeleri ve uluslararası dayanışmadır.

Üyesi Olduğumuz Ağlar

**GENÇLİK
ÖRGÜTLERİ
FORUMU**

Gençlik Örgütleri Formu (GoFor), Türkiye’de hak temelli çalışan gençlik örgütlerini tek çatı altında buluşturan ilk yapıdır.

GoFor; evrensel standartlarda gençlik politikalarının oluşmasına katkı sağlamak, gençlerin haklarını savunmak ve gençlik örgütleri ile öğrenci topluluklarının kapasitesini güçlendirmek için çalışan bir ağıdır.

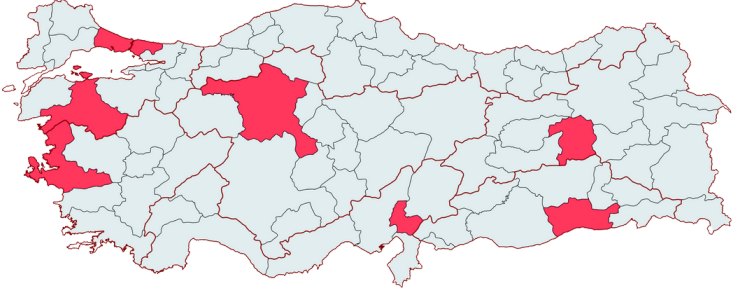

**YOUTH
EXPRESS
NETWORK**

2016 yılından beri üyesi olduğumuz Youth Express Network, farklı yerel gençlik örgütlerinden oluşan bir Avrupa ağıdır. Vizyonu; gençlerin

ihtiyaçlarının ve katılımlarının tanındığı, değer verildiği ve takdir edildiği kapsayıcı bir toplum oluşturmaktır. Üye kuruluşlarının tümü, gençlerin sosyal dahil edilmesi konusunda yerel, bölgesel ve/veya Avrupa düzeyinde çalışmaktadır.

Bu Fanzin'de ne var?

Bu Fanzin'de Kısaca Haklıyız Projesi kapsamında Türkiye'nin farklı yerlerinde proje katılımcıları tarafından farklı kitlelere yönelik düzenlenen etkinlikleri ve kullanılan yöntemleri göreceksiniz.

Projenin eğitmenleri, Ada Açelya Daloğlu, Buğra Durmuş, Defne Irmak Balcı ve Yasin Bulat'a, destekleri için Cihan Kılıç'a,

Etkinlikleri düzenleyen katılımcılar, Ceren Çelik, Halil İbrahim Kural, Hilal Sayat, Kardelen Çiftçi, Kübra Sıla Akdeniz, Murat İslamoğlu, Oğuzhan Erdaş, Senem Bakan, Shams Baldır, Vildan Çapoğlu'na teşekkür ederiz.

Kısaca Haklıyız

Kısaca Haklıyız, gençlerin insan haklarını yalnızca teoride değil, günlük yaşamları üzerinden tartıştığı ve savunuculukla buluşturduğu bir projedir. Türkiye'nin dört bir yanından gelen 18-30 yaş arası gençler, İzmir'de gerçekleşen eğitim kampında insan hakları, demokrasi, barış ve ayrımcılık konularını ele aldı. Proje, hak temelli düşünmeyi güçlendirmeyi; sanat ve kültürel yöntemler aracılığıyla savunuculuğu daha erişilebilir ve yaygın hale getirmeyi amaçlar. Eğitim sonrası süreçte katılımcılar, kendi topluluklarında yaratıcı ve yerel faaliyetler düzenleyerek öğrendiklerini hayata geçirdi.

Farkındalık Güneşi, Osmaniye – Hikâye ve Görsel Okuma Yoluyla Hak Farkındalığı

Bu etkinlikte amaç, katılımcıların gündelik hayatta sıkça karşılaştıkları ancak çoğu zaman “normal” kabul ettikleri durumların aslında birer hak ihlali olabileceğini fark etmelerini sağlamaktır. Atölye, güvenli ve samimi bir alan yaratmak için kısa ve hareketli bir tanışma oyunu ile başladı. Bu aşama, özellikle katılımcıların ilerleyen paylaşımlarda kendilerini rahatça ifade edebilmeleri için kritik bir zemin oluşturdu. Ardından katılımcılara çeşitli görseller sunuldu ve bu görsellerden yola çıkarak birlikte bir hikâye kurgulamaları istendi. “Çağdaş Masal” olarak adlandırılan bu yöntem, katılımcıların doğrudan kendi deneyimlerini anlatmak zorunda kalmadan, metaforlar ve kurgu üzerinden konuşabilmelerine imkân tanıdı. Daha sonra, anlatılan hikâye “asıl hikâye” ile karşılaştırıldı ve iki anlatı arasındaki farklar üzerinden hak ihlalleri görünür kılındı. Bu karşılaştırma, “bu da bir ihlalmiş” farkındalığını güçlendiren önemli bir eşik oldu. Atölyenin devamında katılımcılar birlikte bir kolaj çalışması üretti. Kolaj, hem bireysel ifadeyi hem de kolektif üretimi destekleyen bir araç olarak kullanıldı. Kapanışta ise “hak ağacı” çalışması yapılarak, gün boyunca öğrenilenler ve kazanımlar somutlaştırıldı. Bu yöntem, katılımcıların etkinlikten ne aldıklarını görsel ve kalıcı bir şekilde ifade etmelerini sağladı.

Kız Kardeşlik Mahallede, Ankara – Paylaşım Çemberi ve Güçlendirme Odaklı Atölye

Bu etkinlik, ev içi emek ve bakım yükünü taşıyan kadınların kendilerini güvende hissedebilecekleri bir alanda bir araya gelmelerini ve gündelik deneyimlerinden yola çıkarak toplumsal cinsiyet eşitsizliğini görünür kılmayı hedefledi. Atölye, aidiyet duygusunu güçlendirmek için bedenli bir tanışma oyunu ve “buraya gelirken aklından ne geçti?” sorusuyla açılan bir paylaşım çemberiyle başladı. Bu çember, katılımcıların hem mekâna hem de birbirlerine alışmalarını sağladı. İlk bölümde flipchart kullanılarak “Kadın denince...” başlıklı bir görselleştirme çalışması yapıldı. Katılımcıların söyledikleri kelimeler ve imgeler yazılarak kadınlık algısı, beklentiler ve yükler kolektif bir harita haline getirildi. İkinci bölümde ise ikili sohbetler, durum kartları ve “Güç Çiçeği” çalışması kullanıldı. Güç Çiçeği, kadınların kendi güçlü yanlarını, başardıklarını ve onları ayakta tutan kaynakları fark etmelerine yardımcı oldu. Rol, sınır ve beklenti temalı durum kartlarıyla gündelik hayatta yaşanan deneyimler üzerinden konuşuldu. Kapanış, duygu ve kazanım çemberi ile yapıldı. Bu yöntemler sayesinde katılımcılar yalnız olmadıklarını hissetti ve dayanışma duygusu güçlendi.

Haklarımızı Biip Dikiyoruz, Balıkesir – Moda ve Yaratıcı Üretim Yoluyla Hak İfadesi

Bu atölye, insan haklarını gündelik hayatın çok tanidik bir parçası olan kıyafetler üzerinden ele almayı amaçladı. Etkinlik, katılımcıların tanışması ve İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin zet versiyonu üzerinden yapılan kısa bir paylaşımla başladı. Bu aşıma, hak kavramının ortak bir zeminde konuşulmasını sağladı. Daha sonra atölye, dikim alanına taşındı. Katılımcılar evlerinden getirdikleri kıyafetleri ve atölyede bulunan küçük kumaş parçaları, aksesuarlar ve materyalleri kullanarak, yaşadıkları ya da tanık oldukları hak ihlallerini kıyafetler üzerinden ifade ettiler. Kıyafet, burada bir anlatı nesnesine dönüştü; kesme, yırtma, ekleme gibi müdahaleler, baskı, özgürleşme, sınırlar ve direniş temalarını görünür kıldı. Üretim sürecinin ardından katılımcılar, ortaya çıkardıkları parçaları birbirlerine anlattı. Bu paylaşımlar, kişisel deneyimlerin kolektif bir hafızaya dönüşmesine katkı sağladı. Bu yöntem, sanatsal üretimi bir ifade aracı olarak kullanmak isteyenler için güçlü bir örnek sunar; özellikle söze dökülmesi zor deneyimlerin, nesneler üzerinden anlatılmasını mümkün kılar.

Hak Atölyesi, İzmir – Sanatla Çoklu İfade Alanları Açmak

Hak Atölyesi, İzmir’de üniversite öğrencilerine ulaşmayı hedefleyen ve günlük hayatta karşılaşılan hak ihlallerine dair farkındalık yaratmayı amaçlayan bir çalışmadır. Atölye, katılımcıların hak kavramını sorgulamalarını sağlayan “Hak mı, Ayrıcalık mı?” temalı yürüyen münazara ile başlar. Bu yöntem, katılımcıların bedensel olarak konum almasını sağlayarak tartışmayı canlı ve katılımcı hale getirir. Ardından İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi’nin maddeleri katılımcılarla paylaşılır ve karşılıklı paylaşımlar yapılır. Bu aşamada katılımcılar, maddeleri kendi yaşam deneyimleriyle ilişkilendirerek hangi hakların günlük hayatta nasıl ihlal edilebildiğini tartışır. Sürecin devamında katılımcılar gruplara ayrılır ve sanatın farklı ifade alanlarını kullanarak (tiyatro, karartma şiir, kolaj, müzik) yaşadıkları ya da tanık oldukları ihlalleri görünür kılar. Sanatsal üretim süreci, özellikle sözel ifade konusunda zorlanan katılımcılar için güvenli bir alan açar. Atölye sonunda gruplar üretimlerini paylaşır; yapılan değerlendirme ile hem ortaya çıkan eserler hem de sürecin kendisi üzerine konuşulur. Bu yapı, sanatın hak ihlallerini dışa vurma ve kolektif farkındalık yaratmadaki gücünü deneyimlemeye olanak tanır.

Genç Meclis, Mardin – Simülasyon Yoluyla Demokratik Deneyim

Genç Meclis atölyesi, gençlerin demokratik karar alma süreçlerini yaşayarak öğrenmelerini amaçlayan uygulamalı bir çalışmadır. Atölye, bir meclis simülasyonu üzerine kuruludur ve katılımcılar bu simülasyon içinde farklı roller üstlenir. Süreç boyunca gençler yasa teklifi hazırlama, görüş bildirme, tartışma yürütme ve oylama gibi meclis işleyişinin temel aşamalarını deneyimler. Atölye, katılımcıların aktif katılımını merkeze alır. Gençler yalnızca fikirlerini ifade etmekle kalmaz, aynı zamanda farklı görüşleri dinleme, karşıt fikirlerle yapıcı biçimde tartışma ve uzlaşma yolları geliştirme pratiği kazanır. Sürece dahil olan bir avukat, gerçek yasama süreçleri ve mevzuata dair bilgi paylaşarak simülasyonu destekler ve deneyimi somutlaştırır. Atölye sonunda yapılan değerlendirme bölümünde katılımcılar, demokratik süreçlerin nasıl işlediğine ve bu süreçlerde kendi rollerine dair farkındalık kazanır. Bu yöntem, demokrasi ve katılım konularını teoriden çıkarıp deneyim temelli bir öğrenme alanına taşır.

Küçük Adımlar, Büyük Haklar, Bingöl – Oyun ve Görselleştirme ile Çocuk Hakları

“Küçük Adımlar, Büyük Haklar” etkinliği, kuruluş bakımında yaşayan çocukların insan ve çocuk hakları konusunda bilinçlenmesini hedefleyen katılımcı bir çalışmadır. Etkinlik, çocukların kendilerini rahat ve güvende hissedebilecekleri tanışma çalışmalarıyla başlar. Ardından insan ve çocuk haklarına dair bilgilendirici sunumlar, grup çalışmaları ve etkileşimli oyunlar uygulanır. Hak kavramı, çocukların yaşına uygun örnekler ve uygulamalarla ele alınır. “Çiz-Bak-Hak” gibi etkinlikler sayesinde çocuklar haklarını ve karşılaşılabilecekleri ihlalleri çizerek ya da görselleştirerek ifade eder. Bu yöntem, soyut kavramların çocuklar için daha anlaşılır hale gelmesini sağlar. Süreç boyunca çocukların aktif katılımı teşvik edilir; tartışma ve değerlendirme bölümlerinde çocuklar düşüncelerini paylaşmaya davet edilir. Etkinlik sonunda çocuklar, haklarını tanımanın ve savunmanın mümkün olduğunu fark ederken; iletişim, empati ve iş birliği becerilerini de güçlendirir.

Ne Yalnızız Ne Yanlısız, İstanbul – Deneyim Paylaşımı ve Savunuculuk Pratikleri

“Ne Yalnızız Ne Yanlısız” etkinliği, görme engelli gençler arasında topluluk bağlarını güçlendirmeyi ve hak savunuculuğu pratiklerini yaygınlaştırmayı amaçlayan bir çalışmadır. Etkinlik, Kısaca Haklıyız Projesi’nin tanıtımı ve tanışma oyunları ile başlar. Bu aşama, katılımcılar arasında güvenli bir paylaşım alanı oluşturur. Devamında katılımcılar, görme engelli gençlerin günlük hayatta karşılaştıkları sorunları kendi aralarında paylaşır. Bu bölüm, ortak deneyimlerin görünür olmasını ve “yalnız değilim” duygusunun güçlenmesini sağlar. Ardından sahada aktif savunuculuk yapan kişilerle bir araya gelinerek, farklı savunuculuk yöntemleri üzerine konuşulur. Etkinlik boyunca savunuculuk yöntemleri, deneyim paylaşımı ve büyük grup tartışmalarıyla ele alınır. Katılımcılar, hem mevcut savunuculuk örneklerini tanır hem de kendi savunuculuk yolları üzerine düşünme fırsatı bulur. Oyunlar ve etkileşimli yöntemler, grup içi bağları güçlendirirken öğrenme sürecini destekler.

Kısaca Haklıyız

Kısaca Haklıyız (which translates as “In Short, We Are Right / We Have Rights”) is a youth-led human rights project funded by the European Youth Foundation that aims to make human rights accessible, relatable, and actionable for young people in Türkiye. The project brings together young people from diverse backgrounds to explore human rights, democracy, peace, and discrimination through non-formal education and cultural methods. The project began with a five-day intensive training camp in İzmir, where participants aged 18–30 engaged in interactive sessions based on the Compass methodology, alongside creative and participatory tools. Rather than treating human rights as abstract legal concepts, the training focused on lived experiences, everyday violations, and questioning dominant narratives around rights in Türkiye. In the follow-up phase, participants designed and implemented local activities in their own communities. These activities used artistic, cultural, and participatory methods—such as storytelling, art, theatre, fashion, simulation, and games—to create safe spaces for dialogue and awareness-raising. Through these local initiatives, young people became multipliers, spreading human rights awareness in ways that were accessible and relevant to their communities. The project emphasizes that everyone can engage in human rights advocacy, even without formal expertise, and that cultural and social activities are powerful tools for empowerment, expression, and collective action.

Bu belge, Avrupa Konseyi Avrupa Gençlik Vakfı'nın mali desteği ile Anlayış için Gençlik Derneği tarafından hazırlanmıştır. Belge içinde ifade edilen görüşler, Avrupa Konseyi'nin resmi görüşünü yansıtmayabilir.